

INHALT:

	Seite
Vorwort	3
Berichtigungen	6
Übersetzung des Textteiles	9
Übersetzung der Tabellenköpfe, Legenden und Anmerkungen des Tabellenteiles	50

TEXTTEIL.

I. Einleitung	9*
1. Bemerkungen über den Wert der veröffentlichten Ergebnisse für Böhmen	10*
2. Fläche der landwirtschaftlichen Betriebe und nicht landwirtschaftliche Betriebe bildende Flächen	12*
II. Zahl der landwirtschaftlichen Betriebe	13*
1. Gliederung der Betriebe nach den einzelnen Größengruppen	13*
2. Vergleich der Zahl der Betriebe mit den Ergebnissen der österreichischen Betriebsstatistik vom Jahre 1902	14*
3. Vergleich mit den Daten der landwirtschaftlichen Betriebsstatistik nach dem Stande vom Mai 1921	16*
4. Zahl der Betriebe in den einzelnen natürlichen landwirtschaftlichen Gebieten nach Größengruppen	19*
5. Beziehung zwischen der Zahl und dem Gesamtausmaß der Betriebe in den einzelnen natürlichen landwirtschaftlichen Gebieten	22*
6. Verhältnis zwischen der Zahl der Betriebe und dem Ausmaß des landwirtschaftlichen Bodens der Betriebe in den einzelnen Bezirken	23*
7. Zahl der großen Betriebe mit einem Ausmaß von über 500 ha	27*
III. Gesamtausmaß der landwirtschaftlichen Betriebe	27*
1. Gesamtausmaß der Betriebe nach den einzelnen Größengruppen	27*
2. Landwirtschaftlicher Boden nach den einzelnen Größengruppen	27*
3. Durchschnittsgröße der Betriebe in den einzelnen Betriebsgrößengruppen	28*
4. Vergleich zwischen dem Ausmaß des landwirtschaftlichen Bodens vom Jahre 1930 mit den Daten der Ersatzzählung der landwirtschaftlichen Betriebe vom Jahre 1921	28*
5. Gesamtausmaß der Betriebe in den einzelnen Größengruppen nach den natürlichen landwirtschaftlichen Gebieten	29*
IV. Kulturen der landwirtschaftlichen Betriebe	30*
1. Anteil der einzelnen Kulturarten am Gesamtausmaß der landwirtschaftlichen Betriebe	30*
2. Gegenseitiges Verhältnis der einzelnen Kulturarten	32*
V. Fruchtgattungen auf dem Ackerboden der landwirtschaftlichen Betriebe	32*
1. Die einzelnen Gruppen von Fruchtgattungen	32*
2. Einzelne der wichtigsten oder der Hauptfruchtgattungen	34*
3. Verbreitung einzelner wichtiger Fruchtgattungen in den Bezirken	36*
VI. Landwirtschaftliche Nutztiere	37*
1. Allgemeine Bemerkungen	37*
2. Landwirtschaftliche Nutztiere in den landwirtschaftlichen Betrieben und außer ihnen	41*
3. Pferde	41*
4. Rinder	43*
5. Schweine	45*
6. Schafe	46*
7. Ziegen	47*
8. Geflügel im ganzen	48*
9. Hähne und Hühner	50*
10. Gänseriche und Gänse, Enteriche und Enten	51*
11. Truthähne und Truthühner, Perlhühner	52*

TABELLENTEIL.

Seite

Abschnitt A. Fläche der landwirtschaftlichen Betriebe

in deren Gliederung in 13 Größengruppen nach ihrem Gesamtausmaß.

Tab. 1. Zahl und Fläche der landwirtschaftlichen Betriebe	2
Tab. 2. Fruchtgattungen auf dem Ackerboden der landwirtschaftlichen Betriebe:	
1. Teil (Halmfrüchte, Hülsenfrüchte und Mengfrucht zum Ausreifen, Handels- und Industriepflanzen und ein Teil der Hackfrüchte)	36
2. Teil (Rest der Hackfrüchte, Gemüse, Futterpflanzen, sonstige Fruchtgattungen und Brache)	70
Tab. 3. Zahl und Fläche der landwirtschaftlichen Betriebe in Verhältniszahlen	104
Tab. 4. Nicht zu landwirtschaftlichen Betrieben gehöriger Boden	121

Abschnitt B. Landwirtschaftliche Nutztiere der landwirtschaftlichen Betriebe

in deren Gliederung in 13 Größengruppen nach dem Gesamtausmaß.

Tab. 1. Landwirtschaftliche Nutztiere in den landwirtschaftlichen Betrieben:	
1. Teil (Pferde, Rindvieh und Schafe)	124
2. Teil (Ziegen, Schweine und Geflügel)	158
Tab. 2. Landwirtschaftliche Nutztiere in den landwirtschaftlichen Betrieben in Verhältniszahlen	175

BERICHTIGUNGEN:

Bei der kritischen Durchsicht der bereits gedruckt vorliegenden Teile stießen wir auf die unwahrscheinliche Angabe von 31'20 *ha* Weingärten im Bezirk Pardubice. Bei der Feststellung, in welcher Gemeinde diese Angabe vorkommt, und bei Einsichtnahme in den betreffenden Fragebogen ersahen wir, daß es sich nicht um Weingärten, sondern um Hutweiden handelt und daß der Fehler durch einen Schreibfehler des Zählkommissärs entstanden ist, der die Angabe über 31'20 *ha* Hutweiden in der Gemeindeübersicht irrtümlich in die neben der Spalte „Hutweiden“ stehende Spalte „Weingärten“ eingetragen hat. Bei der Überprüfung der Gemeindeübersichten war dieser Fehler übersehen worden.

Dieser Umstand führte zur Überprüfung aller Angaben über die Weingärten in Böhmen. Alle gedruckt vorliegenden Daten über die Weingärten wurden mit den Angaben in den Fragebogen der einzelnen Bewirtschafter verglichen. Tatsächlich wurden in den gedruckten Tabellen noch sechs ähnliche, im ganzen jedoch unbedeutende Fehler festgestellt, und zw. waren im Bezirk Prag-West in zwei Gemeinden bei 9 Betrieben, die in 5 Größengruppen gehörten, Ausmaße in der Größe von 0'56, 0'94, 0'10, 0'44, 0'07, 0'03, 0'04 und 3'46 *ha* sowie im Bezirke Říčany ein Ausmaß von 0'40 *ha* von den Zählkommissären in den Gemeindeübersichten Muster IXa — Zem. als Weingärten eingetragen worden, obwohl es sich um Hutweiden handelte.*)

Das bildete den weiteren Grund dafür, daß auch die Angaben über andere besondere Fruchtgattungen dahin

*) Dabei muß sich der Leser allerdings bewußt machen, daß in unseren Tabellen in einem bestimmten Bezirke eine Fruchtgattung vorkommen kann, die es dort in Wirklichkeit nicht gibt, u. zw. deshalb, weil in die Gesamtfläche der Betriebe auch die in anderen Gemeinden liegenden Grundstücke eingerechnet wurden. So kommen z. B. beim Bezirk Teplitz-Schönau Weingärten vor, die tatsächlich im Bezirk Leitmeritz liegen, aber beim Bezirk Teplitz als Teil eines Betriebes auftreten, dessen Sitz im Bezirk Teplitz liegt. Diese Fälle können nicht als Fehler angesehen werden.

überprüft wurden, ob sie tatsächlich dort vorkommen, wo sie in den gedruckten Tabellen angeführt sind. Namentlich wurden die Angaben über Hopfen überprüft. Beim Vergleich der gedruckt vorliegenden Angaben mit den ursprünglichen Fragebogen der einzelnen Bewirtschafter wurde festgestellt, daß auch hierbei in einer Gemeinde im Bezirke Nové Město n. Met. der Zählkommissär bei der Zusammenstellung der Gemeindeübersicht die Angabe über Senf bei drei Bewirtschaftern irrtümlicherweise in die nebenan stehende Spalte über Hopfen eingetragen hatte. Es handelt sich dabei um drei Flächen von 0'04, 0'14 und 0'14 *ha* in zwei Größengruppen, die in der gedruckten Veröffentlichung unter Hopfen angeführt sind, obwohl es sich in Wirklichkeit um Senf handelt.

Endlich handelt es sich noch um zwei Versehen. Das erste ergab sich, indem ein Fehler, der im Ausmaß des landwirtschaftlichen Bodens in den Daten für das Rübenbaugesbiet bei den Betrieben der Größengruppe über 500 *ha* und ferner in der Summe für dieses Produktionsgebiet vorkam, nur bei den Grundzahlen (sowohl in Abteilung A, als auch in Abteilung B) berichtigt wurde, nicht aber auch folgerichtiger Weise bei den entsprechenden Verhältniszahlen, die in Tabelle 2, Abschnitt B auf Grund der ursprünglichen irrigen Angabe errechnet worden waren. Das zweite Versehen bestand darin, daß ein Fehler von 0'03 *ha* im Bezirk Horažďovice, der in Abteilung A, über den Boden, richtig verbessert worden war, nicht aber auch in Abteilung B, über die Nutztiere, in den Spalten über das Ausmaß.

Im ganzen handelt es sich in der gedruckten Veröffentlichung um 11 Fehler, die allerdings — weil sie in einer bestimmten Größengruppe im Bezirk, im landwirtschaftlichen Gebiet und Produktionsgebiet vorkommen — eine ganze Reihe von Berichtigung von Grund- und Verhältniszahlen zur Folge haben. Die Berichtigungen in der Landessumme für Böhmen konnten in diesem Hefte noch im Satz vor der Drucklegung durchgeführt werden.

OBSAH:

ČÁST TEXTOVÁ.

	Strana
I. Úvodem	9*
1. Poznámky o hodnotě publikovaných výsledků za Čechy	10*
2. Plocha zemědělských závodů a plochy netvořící zemědělské závody	12*
II. Počet zemědělských závodů	13*
1. Rozdělení závodů do jednotlivých velikostních skupin	13*
2. Srovnání počtu závodů s výsledky rakouské závodové statistiky z r. 1902	14*
3. Srovnání s daty statistiky závodů zemědělských podle stavu z května 1921	16*
4. Počet závodů v jednotlivých přirozených zemědělských krajinách podle velikostních skupin	19*
5. Vztah mezi počtem a celkovou výměrou závodů v jednotlivých přirozených zemědělských krajinách	22*
6. Vztah mezi počtem závodů a výměrou zemědělské půdy závodů v jednotlivých okresech	23*
7. Počet velkých závodů s výměrou přes 500 ha	27*
III. Úhrnná výměra zemědělských závodů	27*
1. Úhrnná výměra závodů podle jednotlivých velikostních skupin	27*
2. Zemědělská půda závodů podle jednotlivých velikostních skupin	27*
3. Průměrná velikost závodů v jednotlivých velikostních skupinách	28*
4. Srovnání výměry zemědělské půdy závodů z r. 1930 s daty z náhradního sčítání zemědělských závodů v r. 1921	28*
5. Úhrnná výměra závodů v jednotlivých velikostních skupinách podle přirozených zemědělských krajin	29*
IV. Kultury zemědělských závodů	30*
1. Podíl jednotlivých druhů kultur na úhrnné výměře zemědělských závodů	30*
2. Vzájemný poměr jednotlivých druhů kultur	32*
V. Plodiny na orné půdě zemědělských závodů	32*
1. Jednotlivé skupiny plodin	32*
2. Některé z hlavních nebo důležitých druhů plodin	34*
3. Rozšíření některých důležitých druhů plodin v okresech	36*
VI. Hospodářské zvířectvo	37*
1. Všeobecné poznámky	37*
2. Hospodářské zvířectvo chované v závodech i mimo zemědělské závody	41*
3. Koně	41*
4. Skot	43*
5. Vepř	45*
6. Ovce	46*
7. Kozy	47*
8. Drůbež dohromady	48*
9. Kohouti a slepice	50*
10. Houseří a husy, kačeří a kachny	51*
11. Krocani a krůty, perličky	52*

ČAST TABULKOVA.

Oddíl A. Půda zemědělských závodů

roztříděných do 13 velikostních skupin podle celkové výměry.

Tab. 1. Počet a půda zemědělských závodů	2
Tab. 2. Plodiny na orné půdě zemědělských závodů:	
Část 1. (Obilniny, luštěniny a směsky na vyzrání, obchodní a průmyslové plodiny a část okopanin)	36
Část 2. (Dokončení okopanin, zeleniny, pícniny, ostatní plodiny a úhor)	70
Tab. 3. Počet a půda zemědělských závodů v poměrných číslech	104
Tab. 4. Půda nepatřící k zemědělským závodům	121

Oddíl B. Hospodářské zvířectvo zemědělských závodů

roztříděných do 13 velikostních skupin podle celkové výměry.

Tab. 1. Hospodářské zvířectvo v zemědělských závodech:	
Část 1. (Koně, skot a ovce)	124
Část 2. (Kozy, brav vepřový a drůbež)	158
Tab. 2. Hospodářské zvířectvo v zemědělských závodech v číslech poměrných	175

O P R A V Y.

Při kritické prohlídce vytištěných již částí byl shledán nepravděpodobný údaj o 31'20 ha vinic v okrese pardubickém. Zjištěním, v které obci tento údaj přichází, a nahlédnutím do příslušného dotazníku bylo shledáno, že nejde o vinice, nýbrž o pastviny a že chyba vznikla přepsáním sčítacího komisaře, který údaj o 31'20 ha pastvin zapsal v obecním přehledu omylem do sloupce pro vinice (který je vedle sloupce pro pastviny). Při revisi obecních přehledů tato chyba byla přehlédnuta.

Tato okolnost vedla k přezkoušení všech údajů o vinnicích v Čechách. Všechna vytištěná data o vinnicích byla porovnána s údaji v dotaznicích jednotlivých hospodářů. Skutečně bylo v tištěných tabulkách zjištěno ještě šest podobných, ale celkem nepatrných chyb, a to v okrese Praha-západ ve dvou obcích u 9 závodů, spadajících do 5 velikostních skupin, byly výměry ve velikosti 0'56, 0'94, 0'10, 0'44, 0'07, 0'03, 0'04 a 3'46 ha a v okrese říčanském výměra 0'40 ha zapsány sčítacími komisaři v obecním přehledu vzorec IXa-Zem jako vinice, ačkoliv jsou to pastviny.*)

To bylo dalším důvodem k tomu, že byly přezkoušeny údaje i o jiných zvláštních plodinách po té stránce, zdali

*) Při tom ovšem musí si čtenář uvědomiti, že v našich tabulkách může se objeviti v určitém okrese plodina, která tam ve skutečnosti není, a to následkem té okolnosti, že do úhrnné výměry závodů byly započítávány i pozemky přesporní. Tak na př. v okrese Teplice-šánov vyskytují se vinice, které ve skutečnosti leží v okrese litoměřickém, ale objevují se v okrese teplickém jako součást závodu, jehož sídlo leží v okrese teplickém. Tyto případy nelze považovati za chyby.

skutečně existují tam, kde jsou v tištěných tabulkách uvedeny. Jmenovitě byly zkoumány údaje o chmeli. Porovnáním tištěných údajů s původními dotazníky jednotlivých hospodářů bylo zjištěno, že i zde v jedné obci v okrese Nové Město n. Met. sčítací komisař při sestavování obecního přehledu přepsal údaje o hořčici tří hospodářů do vedlejšího sloupce o chmeli. Běží totiž o tři výměry 0'04, 0'14 a 0'14 ha ve dvou velikostních skupinách, jež v tištěné publikaci jsou vedeny pro chmel, ale ve skutečnosti jest to hořčice.

Konečně jde ještě o dvojí nedopatření. Prvé se stalo tím, že chyba, jež se vyskytla ve výměře zemědělské půdy v datech pro výrobní oblast řepařskou u závodů velikostní skupiny přes 500 ha a dále v úhrnu pro tuto výrobní oblast, byla opravena jen v číslech absolutních (jak v oddílu A, tak i v oddílu B), avšak tato oprava nebyla důsledně provedena u příslušných čísel relativních, která v tab. 2. oddílu B byla vypočítána na základě původního, chybného údaje. Druhé nedopatření se stalo tím, že chyba o 0'03 ha v okrese horažďovickém, odstraněná správně v oddíle A — o půdě, nebyla odstraněna v oddíle B — o zvířectvu ve sloupcích o výměře.

V celku běží v tištěné publikaci o 11 chyb, které ovšem — následkem toho, že se objevují v určité velikostní skupině v okrese, pak v přirozené krajině a oblasti — mají v zápětí celou řadu oprav čísel absolutních i relativních. Opravy v zemském úhrnu Čech v tomto sešitě mohly býti provedeny ještě v sazbě před tiskem.